

Linköpings kommun
kommun@linkoping.se

Rektorn vid Rosendalsskolan
karin.lang@linkoping.se

Beslut för grundskola med särskola

efter tillsyn av Rosendalsskolan
i Linköpings kommun

Tillsyn av Rosendalsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Linköpings kommun under hösten 2011 och våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Rosendalsskolan besöktes av Skolinspektionen den 23 och 24 maj 2012.

Helhetsbedömning

Rosendalsskolan leds av en engagerad rektor som arbetar aktivt för att verksamheten ska fokusera på elevernas lärande och utveckling i förhållande till nationella mål och kunskapskrav. Rektorn har god kunskap om det dagliga arbetet och tar ett tydligt ansvar som pedagogisk ledare. Detta visar sig bland annat genom regelbundna klassrumsbesök inklusive återkoppling till undervisande lärare samt ett kvalitetsarbete som tar sin utgångspunkt i skolans resultat. Sedan höstterminen 2011 sammanställer rektorn varje termin samtliga elevers måluppfyllelse i alla ämnen. Skolan behöver dock i sitt kvalitetsarbete uppmärksamma de skillnader i resultat som finns mellan flickor och pojkar.

Skolan har en plan mot kränkande behandling som bygger på en aktuell och gedigen kartläggning av skolans behov. Men trots att skolan bedriver ett omfattande förebyggande värdegrundsarbete och har vidtagit flera åtgärder för att förhindra att problem uppstår så finns det elever som inte känner sig trygga på skolan. Därför behöver skolans arbete för trygghet och studiero förstärkas ytterligare.

Rosendalsskolans måluppfyllelse behöver öka. I detta arbete är det väsentligt att stöd ges till elever som har svårigheter i utbildningen. På skolan finns rutiner för skyndsamt utredning av elevers behov av särskilt stöd och samråd sker med representanter för elevhälsan. Skolans fokus är att genom olika insatser utveckla elevernas språkliga förmågor men stöd ges även till elever som riskerar att inte nå kunskapskraven i andra ämnen. Rektorn fattar beslut om åtgärdsprogram. Dock behöver skolans åtgärdsprogram förbättras då det exempelvis inte framgår vilka konkreta och uppföljningsbara åtgärder som skolan ansvarar för. En viktig del i arbetet med att förbättra måluppfyllelsen är skolans tillgång till ett välförsett bibliotek som också används i den pedagogiska verksamheten.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Rosendalsskolan i Linköpings kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Linköpings kommun att senast den **2012-10-31** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Åtgärdsprogram utarbetas inte enligt författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Säkerställa att det upprättas åtgärdsprogram för alla elever som får sin undervisning i särskild undervisningsgrupp (3 kap. 9 § skollagen).
- Säkerställa att det av åtgärdsprogrammen framgår vilka behoven är och hur de ska tillgodoses (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

De skriftliga individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Säkerställa att det av de skriftliga individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Modersmålsstöd i förskoleklass anordnas inte i enlighet med författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

I detta ingår att:

- Säkerställa att eleverna i förskoleklass erbjuds modersmålsstöd i enlighet med författningarna (9 kap. 10 § skollagen).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogram utarbetas inte enligt författningarnas krav.

Motivering:

Enligt skollagen ska särskilt stöd ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detta gäller oberoende av vilket ämne eleven har svårighet att nå kunskapskraven i. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Beslut om åtgärdsprogram

Av skollagen framgår att om det finns särskilda skäl får särskilt stöd till en elev ges i en särskild undervisningsgrupp. Det framgår också att åtgärdsprogram ska utarbetas för elever i behov av särskilt stöd. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10: 165) framgår att åtgärden att placera elev i en särskild undervisningsgrupp ska vara ett särskilt beslut som fattas av rektor i samband med ett beslut om åtgärdsprogram.

I Rosendalsskolan placeras elever som är nyanlända till Sverige dels i en klass, dels i en särskild undervisningsgrupp som skolan benämner den internationella klassen. Skälet till att eleverna placeras i denna grupp är, enligt skolan, att de inte har tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna tillgodogöra sig undervisningen i sin klass. Tiden under vilken eleven är placerad i den särskilda undervisningsgruppen varierar mellan eleverna. Eleverna slussas successivt ut i skolans övriga verksamheter. Enligt lärarna kan exempelvis eleverna tidigt få sin undervisning i klassen i ämnena slöjd och idrott och hälsa. Rektorn har fattat beslut om placering i särskild undervisningsgrupp men har inte vid tiden för Skolinspektionens tillsynsbesök fattat beslut om åtgärdsprogram för dessa elever. Enligt lärarna är det först inför att eleven ska gå över till sin klass som en pedagogisk utredning görs och elevens behov av särskilt stöd dokumenteras i ett åtgärdsprogram.

Rektorn uppger i samband med faktakontrollen av detta beslut att rektorn, för en elev som börjat i internationell klass efter tillsynsbesöket, fattat beslut om åtgärdsprogram. Skolan har också under handläggningstiden av detta beslut påbörjat ett arbete med att utarbeta åtgärdsprogram för samtliga elever i den internationella klassen. Skolinspektionen ser positivt på att detta arbete påbörjats.

Sammanfattningsvis måste Rosendalsskolans rektor säkerställa att det för alla elever som får särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp upprättas ett åtgärdsprogram. Ett beslut om att ge elever undervisning i en särskild undervisningsgrupp ska alltid föregås av ett beslut om åtgärdsprogram.

Åtgärdsprogrammets innehåll

Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram som utarbetats på Rosendalsskolan under läsåret 2011/12. I åtgärdsprogrammen framgår elevens svårigheter och vilka behoven är. Vidare anges huvudmål och delmål liksom olika åtgärder för att tillgodose behoven och vem på skolan som är ansvarig för åtgärderna. Men kvaliteten i åtgärdsprogrammets innehåll varierar. Några åtgärdsprogram innehåller uppföljningsbara konkreta åtgärder som kan kopplas till mål i läroplan/ kursplaner, medan andra har mer övergripande mål och åtgärder som Skolinspektionen bedömer som svåra att följa upp och utvärdera.

Vidare anges i åtgärdsprogrammen datum för uppföljning men det saknas information om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Detta måste tydligt framgå av ett åtgärdsprogram, redan då beslutet om åtgärdsprogram fattas. Av rektorns svar vid faktakontrollen framgår att skolan under den tid tillsynen pågått har börjat använda en ny blankett för åtgärdsprogram och att skolan i samband med beslut om åtgärdsprogram, numera även beskriver hur åtgärderna ska följas upp. Skolinspektionen anser därmed att bristen är rättad och avstår därför från ingripande i denna del.

De åtgärdsprogram som inkommit till Skolinspektionen omfattar företrädesvis ämnena svenska, matematik och engelska. Enligt rektorn ges stöd i alla ämnen men åtgärderna dokumenteras inte alltid i elevens åtgärdsprogram. Rektorn uppger dock vid sakgranskningen att skolan efter tillsynsbesöket påbörjat ett arbete med att i samtliga elevers åtgärdsprogram beskriva det stöd som ges till eleven i alla ämnen. Detta ser Skolinspektionen positivt på.

Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla vikten av att åtgärdsprogrammet relaterar till läroplanens och kursplanernas mål och vad man vill uppnå på kortare och längre sikt. Fokus måste ligga på de åtgärder som skolan ansvarar för. Det är också viktigt att de åtgärder som föreslås är så konkreta att skolan kan följa upp åtgärderna i programmet och utvärdera om stödet motsvarar elevens behov.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn måste se till att kvaliteten och användbarheten på de åtgärdsprogram som utarbetas vid skolan förbättras genom att samtliga åtgärdsprogram anger konkret och tydligt hur elevens behov ska tillgodoses.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

De skriftliga individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte författningarnas krav.

Motivering:

Av skollagen framgår att läraren vid utvecklingssamtalet, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingsplanen ska också

sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Även vid ämnesövergripande undervisning är utgångspunkten att den individuella utvecklingsplanen ska innehålla skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen i varje ämne som eleven får undervisning i. Det kan dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock i de lägre årskurserna (årskurs 1-3), om man använder sig av de möjligheter till ämnesövergripande undervisning som kursplanerna i läroplanen ger utrymme för.

Av intervjuer på Rosendalsskolan framgår att lärarna utvärderar elevernas kunskapsutveckling utifrån läroplanens krav. Utvecklingssamtal genomförs varje termin och vid dessa utarbetas skriftliga individuella utvecklingsplaner (IUP). Skolinspektionen har tagit del av några exempel på IUP upprättade under läsåret 2011/2012. I omdömena för elever i årskurs 1 och 2 ges information om elevens kunskaper i de ämnen eller ämnesblock som eleverna har undervisning i. Men även för elever i exempelvis årskurs 5 kan skriftliga omdömen ges samlat, detta gäller ämnena kemi och fysik. Av rektorns svar i samband med faktakontrollen framgår att skolan från och med höstterminen 2012 ska använda ett digitalt verktyg för skriftliga individuella utvecklingsplaner, bland annat för att säkerställa att omdömen skrivs i alla ämnen som eleverna har undervisning i. Skolinspektionen anser därmed att bristen är rättad och avstår därför från ingripande i denna del.

Vidare saknas i vissa exempel på IUP en tydlig koppling mellan de nya mål som lyfts fram för respektive ämne och de insatser som skolan anger behövs för elevens fortsatta utveckling. De sammanfattande insatser som skolan menar behövs för att eleverna ska utvecklas och nå så långt som möjligt ryms nästan uteslutande inom ämnena svenska och matematik. Detta trots att det i omdömena lyfts fram nya mål och utvecklingsområden även i övriga ämnen. Till exempel har skolan för en elev som sammanfattande mål angett att elevens stavningsförmåga ska utvecklas. Detta trots att läraren i svenska uppgett att stavningen är god och att mål som avser att utveckla elevens analytiska förmåga och förmåga att föra väl underbyggda resonemang lyfts fram i samhällskunskap och religionskunskap.

Sammanfattningsvis behöver rektorn säkerställa att det i elevens skriftliga individuella utvecklingsplan framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning:**

Modersmålsstöd i förskoleklass anordnas inte i enlighet med författningarnas krav.

Motivering:

Enligt skollagen ska förskoleklassen medverka till att elever med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Skolans ansvar för att medverka till elevernas språkutveckling har stärkts med 2010 års skollag. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165) ska modersmålsstöd i förskoleklass i första hand vara en pedagogisk fråga för förskoleklassen. Det framgår bland annat att i varje förskoleklass där det finns elever med annat modersmål än svenska ska aktiviteter, arbetssätt, miljö och material anpassas till elevernas behov. Det kan till exempel handla om att tillhandahålla material och sagoböcker på elevernas modersmål. Det kan också handla om att ha musikstunder och andra typer av samlingar där fokus ligger på elevens kultur och där svenska begrepp används parallellt med begrepp på elevernas modersmål.

På Rosendalsskolan finns för elever i förskoleklass med annat modersmål än svenska tillgång till modersmålsstöd, motsvarande ungefär 30 minuter per vecka. Enligt rektorn finns modersmålspedagoger i cirka tio språk. Dessa pedagoger arbetar i skolans samtliga förskoleklasser och är en del av verksamheten. Men utöver modersmålspedagogernas insatser arbetar inte skolan med att utveckla elevernas modersmål i den vardagliga verksamheten. Vidare har inte rektorn och förskolelärarna diskuterat förskoleklassens uppdrag att medverka till elevernas språkutveckling både avseende modersmålet och det svenska språket.

Skolinspektionen bedömer att Rosendalsskolan måste utveckla sitt arbete gällande att medverka till att elever med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla sitt modersmål. Det är viktigt att personalen i förskoleklassen är medveten om att detta ingår i deras uppdrag och planerar och genomför sin verksamhet därefter. Personalen i förskoleklassen ska arbeta med modersmålsstöd oberoende av om föräldrarna önskar det eller ej. Mot denna bakgrund måste rektorn säkerställa att förskoleklassen medverkar till att även elevernas modersmål utvecklas.

Författning:

9 kap. 10 § skollagen

Bakgrund

Måluppfyllelse

Skolinspektionen har tagit del av Rosendalsskolans bedömning av elevernas måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen i årskurs 3 för år 2010 och 2011 samt årskurs 5 år 2009, 2010 och 2011. Sammanställningen visar att år 2011 når 64 procent av eleverna i årskurs 3 målen i matematik och 96 procent målen i svenska. Resultaten har utvecklats positivt i jämförelse med motsvarande resultat för år 2010. I svenska som andra språk har måluppfyllelsen försämrats från år 2010 till 2011. 55 procent av eleverna når år 2011 målen i detta ämne.

Resultaten för årskurs 5 varierar mellan åren 2009, 2010 och 2011. Samtliga år når eleverna bäst resultat i ämnena musik och hem- och konsumentkunskap. Andra ämnen med 100 procent måluppfyllelse år 2011, är slöjd och idrott och hälsa. Ämnena engelska, matematik och svenska som andra språk har lägst resultat samtliga tre år. År 2011 når 67 procent av eleverna målen i engelska, 65 procent målen i matematik och 60 procent når målen i svenska som andra språk.

Skolan arbetar på olika sätt förebyggande mot mobbning och kränkande behandling. Tillsynen visar att eleverna överlag är trygga men också att det finns ett antal elever som uttryckt att de känner sig rädda på skolan. När personalen får kännedom om att någon elev känner sig rädd finns dock beredskap för att säkerställa att eleverna är trygga på skolan.

Beskrivning av Rosendalsskolan

Rosendalsskolan ligger i området Skäggetorp i Linköpings kommun. På skolan, som omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1–5, går cirka 330 elever. Skolan har tre förskoleklasser och tre parallella klasser i årskurserna 1–5. Med undantag av årskurs 3 som har två klasser. Några av skolans elever är mottagna i grundsärskolan. Dessa elever får sin undervisning dels i den klass de tillhör, dels i en särskild undervisningsgrupp.

Drygt 70 procent av Rosendalsskolans elever har annat modersmål än svenska. Flera av eleverna är nyanlända till Sverige och har ringa skolbakgrund. I skolan sker undervisningen för nyanlända elever i en särskild undervisningsgrupp som skolan benämner "den internationella klassen". Eleverna i denna grupp är placerade i ordinarie klasser och utifrån individuella förutsättningar och behov sker deras undervisning successivt alltmer i den ordinarie klassen.

Skolan leds av en rektor som tillträdde tjänsten i september 2011. Lärare och elever är indelade i fem arbetslag med varsin arbetslagledare.

Skolinspektionen

Beslut

2012-06-21

9 (11)

Dnr 43-2011:1859

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsrådet Johan Nilsson och utredarna Josefin Brüde Sundin och Sofia Lindstrand.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Anette Bergstrand
Utredare/föredragande

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande i kommunen att nå de nationella målen och bedömer om kommunen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten.

Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Tillsynen inriktas vanligtvis mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen** samt **enskild elevs rätt**. Utifrån en risk- och väsentlighetsanalys görs i vissa fall en begränsad tillsyn som inte omfattar alla områden.

Skolinspektionens tillsyn avser att visa i vilken utsträckning kommunens verksamhet inom de granskade områdena och vid den aktuella tidpunkten, *avviker* från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Den avser alltså inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i kommunens skolväsende.

Enligt övergångsbestämmelserna i lag om införande av skollagen samt i skolförordningen ska vissa bestämmelser om betyg i 2010 års skollag och 2011 års skolförordning inte tillämpas för elever i årskurs 9 under läsåret 2011/2012. Istället gäller bestämmelser i 1994 års grundskoleförordning. Enligt övergångsbestämmelsen i förordning om den nya läroplanen (Lgr 11) ska förordningen om 1994 års läroplan (Lpo 94) fortsätta gälla för elever i årskurs 9 i grundskolan under läsåret 2011/2012. Till följd av övergångsbestämmelserna redovisas även de bestämmelser som gäller för elever i årskurs 9 i författningshänvisningarna.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den aktuella skolan redovisas.¹ Skolinspektionens bedömning av kommunens ansvarstagande för förskola och annan pedagogisk verksamhet, fritidshem och vuxenutbildning redovisas i separata beslut. Iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen sammanställs i ett beslut (kommunbeslut).

Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat, samt på den information som inhämtas via intervjuer och observationer under Skolinspektionens besök i verksamheten. I underlaget ingår också en enkätundersökning riktad till elever, föräldrar och personal genomförd i Skolinspekt-

¹ Samtliga beslut går att finna på Skolinspektionen hemsida: www.skolinspektionen.se.

ionens regi.² Även information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Vid förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

Företrädare för kommunen ges möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter innan Skolinspektionen fattar beslut. Alla beslut kompletteras också med en muntlig återrapportering till företrädare för kommunen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor/förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som har vidtagits i kommunen, på skolorna och i övriga verksamheter inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

² Resultat från enkätundersökningen återfinns för respektive skola i Skolverkets databas SIRIS, se www.skolverket.se.